

ПРОЦЕСИ РОЗШИРЕННЯ АРЕАЛУ ДРОЗДОВИДНОЇ ОЧЕРЕТЯНКИ ACROSPHALUS . ARUNDINACEUS L У ПІВНІЧНОЇ МЕЖІ ПОШИРЕННЯ

Попельнюх В.В.

Полтавський ДПУ імені В.Г.Короленка

Розселення дроздовидної очеретянки у північному та північно-східному напрямках відмічали з першої половини ХХ сторіччя [2, 15].

У Фінляндії *A.arundinaceus* вперше відмічена 25 квітня 1930 р., але на гніздуванні вона знайдена лише у 1941 р. [12] і залишається рідкісним гніздовим видом [13]. Починаючи з 40-х років в якості рідко гніздуючого виду згадується для Калінінської (Тверської), де її статус не змінився до цього часу [5], Рязанської та Московської областей [10]. Але її розповсюдження не було таким стрімким, як чагарникової та ставкової очеретянок. Наприклад, в Орловській обл. на гніздуванні її вперше знайшли у 1984 р. [3], Нижньогородській – у кінці 80-х років [1].

Окремі випадки гніздування дроздовидної очеретянки у Ленінградській обл. реєструвалися з 60-х років минулого сторіччя [7]. Ладозьке озеро цей вид почав освоювати, напевно, у кінці 50-х – на початку 60-х років і повільно поширився вздовж узбережжя [6]. У Південно-Східному Приладожжі співаючий самець вперше відмічений у 1970 р., і тільки у кінці цього десятиліття її знайшли у Карелії [9, 4]. Правда, у своїй публікації К.Еріксон [12] приводить дані А.Лаксона [14] про зустріч у середині липня вокалізуючого самця у Північній Карелії.

Сама північна точка гніздування *A.arundinaceus* у Південно-Східному Приладожжі виявлена на межі Ленінградської обл. та Карелії – біля мису Габановський [11], але співаючих самців відмічали і північніше (В.Б.Зімін, усне повідомлення). Зараз вона відноситься до рідкісних, вірогідно, гніздових видів Валаамського архіпелагу Ладозького озера [8].

Література

1. Бакка С.В., Бакка А.И. Новые гнездящиеся виды орнитофауны Нижегородской области // Матер. 10-й Всесоюз. орнит. конф. Минск, 1991. Ч.2. С.46-47.
2. Бианки В.Л. Распространение птиц в северо-западной части Европейской России // Ежегодник Зоол. музея АН. 1922. Т.23, №2. С.97-128.
3. Грабилина М.В. Новые и редкие птицы Орловской области // Орнитология. М., 1991. Вып.25. С.151-153.
4. Зимин В.Б., Сазонов С.В., Лапшин Н.В. и др. Орнитофауна Карелии. Петрозаводск, 1993. 219 с.
5. Иноземцев А., Керданов Д., Николаев В. Редкие виды Верхневолжья // Охота и охот. хоз-во, 1990. №2. С.10-13.

6. Мальчевский А.С. Орнитологические исследования в Ленинградской области // Итоги орнитологических исследований в Прибалтике. Таллин, 1967. С.48-56.
7. Мальчевский А.С., Пукинский Ю.Б. Птицы Ленинградской области и сопредельных территорий. Л., 1983. Т.2. 471 с.
8. Михалёва Е.В., Бирин У.А. Птицы Валаамского архипелага (аннотированный список видов) // Русский орнит. журн. Экспресс-выпуск, 1997. № 9. С.11-21
9. Носков Г.А., Зимин В.Б., Резвый С.П. и др. Птицы Ладожского орнитологического стационара и его окрестностей // Экология птиц Приладожья. Л., 1981. С.3-86.
10. Птушенко Е.С., Иноземцев А.А. Биология и хозяйственное значение птиц Московской области и сопредельных территорий. М., 1968. 462 с.
11. Попельнюх В.В. Экология камышевок рода *Acrocephalus* в Юго-Восточном Приладожье / Под ред. В.Б.Зимины. – СПб., 2002. 144 с. (Труды С.-Петербур. о-ва естествоисп., Сер. 4., Т. 87).
12. Eriksson K. On the occurrence of the Great Reed Warbler (*Acrocephalus arundinaceus*) in Finland // *Ornis Fenn.* 1969a. Vol.46. P.80-84.
13. Koskimies P. Suomen linnut lihovat-mutta eivät Kaikki // *Linnut.* 1993. Vol.28. P.28-31.
14. Laaksonen A. On the distribution of the Marsh Warbler in Northern Karelia // *Ornis Fenn.* 1967. Vol.44. P.42-43.
15. Merikallio E. Finnish birds, their distribution and numbers // *Soc. pro. Fauna et Flora Fenn. Fauna Fenn.* 1958. Vol.5. P.3-181.

ПРОЦЕСИ РОЗШИРЕННЯ АРЕАЛУ СТАВКОВОЇ ОЧЕРЕТЯНКИ *ACROCEPHALUS SCIRPACEUS* HERM У ПІВНІЧНОЇ МЕЖІ ПОШИРЕННЯ

*В.В.Попельнюх
Полтавський ДПУ імені В.Г.Короленка*

У Південно-Східному Приладожжі ставкова очеретянка з'явилася порівняно недавно в результаті розселення у північному та північно-східному напрямках. Вперше співуючих самців у Нижньосвірському заповіднику (Ленінградська обл., Лодейнопольський р-н, де проводились наші дослідження у 1996-2001 рр.), спостерігали у 1979 р., а гніздо з кладкою знайдено у 1980 р. [5].

У кінці XIX – на початку XX ст. ставкова очеретянка достовірно знайдена на гніздуванні в Тульській, Смоленській, Орловській, Курській та Воронежській областях [7]. Інтенсивне розширення її ареалу розпочалося у 30-і роки XX ст. В результаті експансії цього виду у Прибалтиці, вона виявлена у Латвії [9], а на початку 40-х років – в Естонії. У 1934 р. ставкову очеретянку